

DELAVSKA POLITIKA

Objava dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 86

Sreda, 31. oktobra 1934

Leto IX

Azilno pravo

Meščanska revolucija v devetnajstem stoletju proti fevdalizmu in klerikalizmu je prinesla s seboj veliko demokratično pridobitev, azilno pravo političnih beguncev. Po tem pravu, ki je postalo mednarodno in se nanaša na politične pregonjance, ne pa na navadne zločince, ima politični begunec v inozemstvu pravico svobodnega bivališča, ne da bi ga dotična država izročila njegovi pristojni državi, če bi ga ta zahtevala. Ta pridobitev je pomembna, ker politični begunci navadno zagovarjajo slabše ali boljše politiko napredka. Načelno je torej azilno pravo velika pridobitev, ki bi jo morali spoštovati ne le emigranti, ampak tudi države, v katere se emigranti zatekajo. Emigracija bi morala biti zaščita za one ljudi, ki pošteno branijo svoje socialno in politično prepričanje, pa jih ta bramba dovede v spopad s svojimi vladami.

Toda v najnovejši dobi ni več tako. Politični emigranti ustanavljajo v tujih državah vojaške oddelke, ki jih podpirajo tuje države, da jim ti »emigranti« služijo.

Politični emigrant v tuji državi mora biti miren gost, ki ne more v tuji državi imeti nobene zveze z njo, kakor da tam živi. Politični emigrant lahko vodi svojo politično akcijo sam kot oseba in z ozirom na odnose s svojo domovino. Če pa ima emigrant zveze s kakimi faktorji v tuji državi, tedaj izgubi značaj političnega emigranta, ker je postal organ tuje države.

Če pogledamo v potek razvoja zadnjih let, žal, moramo konstatirati, da to azilno pravo za emigrante po raznih državah kar na debelo zlorabljajo v tem zmislu. Ta zloraba pomeni demoralizacijo, ki grozi, da povede do absurda veliko pridobitev iz dobe demokratičnega napredka, da si je utrjena in potrjena po mednarodnih pogodbah.

Tudi preiskava v marsejskem umoru ugotavlja, da so bili v Italiji in na Ogrskem organizirani redoviti vojni oddelki, kjer so se »emigranti« vežbali v orožju in nastopali javno v vojni opremi. Take ustanove so nedvomno vojaške korporacije. Ugotovljeno je, da so voditelji teh organizacij sodelovali pri atentatu. Zato pač ne more biti več govora o političnih emigrantih in državi, ki je pozvana, da take krivce izroči v kaznovanje državi, v kateri se je izvršil zločin, se ne more več izgovarjati na azilno pravo, ker bi to pomenilo zlobno in nevarno kvarjenje pravega in potrebnega azilnega prava.

Mi smo odločno za zaščito pravih političnih beguncev. Zato smatramo, da je tudi dolžnost, da nastopimo proti zlorabi zaščite političnih emigrantov, in zahtevamo natančno raziskavo slučaja. Emigranti, ki vstopijo v službo tujih faktorjev, vsekakor prenehajo biti politični begunci.

Ves svetovni delavski tisk in vsa svetovna demokracija zahteva natančno preiskavo, da se dokaže, kako velika postaja nevarnost za svetovni mir, če se ne zajezi ta nemoralna metoda. Političnim beguncem gre azilno pravo; špijonom in pandurjem pa, ki s pomočjo tuje reakcije netijo ogenj vojne, ne.

Za azilno pravo političnih pregonjancev in proti zlorabi tega prava in demoralizaciji v tem zmislu.

Vlada zahteva

sankcije za marsejski umor

Začetek rednega zasedanja narodnega predstavništva

Narodno predstavništvo, sklicano na redno zasedanje dne 20. oktobra, se je še isti dan konstituiralo (izvoljeni so bili stari odbori), nato pa je dne 26. oktobra obdržalo prvo redno sejo, na kateri se je izpopolnjena vlada z ministrskim predsednikom Uzunovićem na čelu predstavila parlamentu in senatu.

Pri tej priliki je ministrski predsednik Uzunović prečital tudi vladno deklaracijo. V deklaraciji se omenja spomin pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in slavi njegovo delo za narodno in državno edinstvo v času poslednjih dvajset let njegovega vladanja. Vlada izreka posebno zahvalo vsemu prebivalstvu za njegovo dostojanstveno ponašanje in globoko sočustvovanje ob priliki tragične smrti kralja. S priznanjem se spominja armade, ki je s pokojnim kraljem izgubila svojega vrhovnega poveljnika. Naposled pa blagodari vsemu dobronamerno razpoloženemu inozemstvu za izražene dokaze prijateljstva v teh za državo težkih dneh.

Nato se peča deklaracija z marsejskim atentatom in pravi: »Opomba politične in vojaške sile zedinjenega jugoslovanskega naroda lahko Jugoslavija s pomočjo svojih dragocenih prijateljev in zvez, čeprav do srca užaloščena, ohrani hladnokrvnost. Toda ta hladnokrvnost in to samozatajevanje ne sme pomeniti nedelavnosti in ravnodušnosti. Vlada bo stremela za tem, da se marsejski zločin popolnoma pojasni in

da se dožene odgovornost radi neobhodnih sankcij.

Treba je napraviti konec zločinskim početjem proti naši državi in nedovoljeni strpnosti napram zločincem in njihovim zločinskim nameram. Vlada ve, da more v tem oziru računati ne le na podporo svojih prija-

teljev in zaveznikov, temveč na podporo vsega civiliziranega sveta.

Ob koncu deklaracije sporoča vlada, da bo v najkrajšem času predložila proračun in potrebne zakonske predloge, ki jih zahteva stanje našega gospodarstva.

V mednarodnem svetu je deklaracija vlade izzvala splošno pozornost. Vsi listi povdarjajo zahtevo vlade po razčiščenju marsejskega umora in sankcijah, ki jih misli vlada vsekakor zahtevati. Iz vladine izjave sledi, da ima marsejski umor še globlji političen pomen in da je radi tega nujno potrebno ugotoviti ne samo imena krivcev, ampak tudi tistih, ki so jih pri tem posredno ali neposredno podpirali. Za zločince zahteva vlada kazen, kakšne pa naj bodo sankcije proti tistim, ki so domnevno najeli atentatorje, oz. izrabili njihovo zaslepljenost in srd osebnega maščevanja, bodo pokazali bližnji dogodki.

Proglas kraljevskih namestnikov

Jugoslovanskemu narodu!

Kraljevski namestniki so dne 25. oktobra t. l. naslovili poseben oklic na jugoslovanski narod. V uvodu povdarjajo svojo vernost in vdanost kralju Petru II., zagotavljajoč, da bodo čuvali nad vse edinstvo naroda, nezavisnost države in celino državne oblasti. Spominjajoč se umorjenega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in njegovega dela, pozivajo vse ljudstvo, da naj jih pri nadaljevanju tega dela podpira in na ta način pospešuje napredek Jugoslavije ter dobrobit celokupnosti. Oklic zaključuje z besedami: »Čvrsto združeni znotraj, varni in spoštovani od zunaj, vojaško dobro pripravljeni, smo v stanju, da gledamo z vedrim čelom v bodočnost.«

Sovjeti za Jugoslavijo

18 milijonov bajonetov za Jugoslavijo

Italijanski listi prinašajo z mešanim občutki poročila o veličastni komemoraciji za pokojnim kraljem Aleksandrom v Moskvi, kjer so sovjetski funkcionarji poveljevali kraljev spomin in izražali Jugoslaviji svoje simpatije in ji zagotavljali svojo pomoč. Eden izmed sovjetskih funkcio-

narjev je izvajal, naj Evropa ne pozabi, da stoji za Jugoslavijo 18 milijonov bajonetov, ki so vsak čas pripravljeni, da intervenirajo proti reakciji, ki je organizirala marsejski zločin. Na koncu žalne svečanosti je sovjetska godba zaigrala jugoslovansko državno himno.

Francosko delavstvo brani svojo svobodo

Proti poskusom uvedbe avtoritarnega režima v Franciji

vodi skupna fronta francoskih marksistov, takozvana »Front Comune« (socialisti in komunisti) odločen boj. Njene vrste se z dneva v dan bolj krepijo, tako da se reakcionarna desnica že resno boji njenega vpliva. V političnih krogih se celo računa, da bo pri kongresu radikalne stranke v Nantesu prišlo do razkola v tej stranki, ker hoče desno krilo s Herriotom na čelu slepo podpirati težnje ministrskega predsednika Doumergueja, ki bi rad revidiral ustavo z okruženjem pravic parlamenta, medtem ko naj bi državni predsednik dobil skoraj neomejeno oblast. Levo krilo stranke pa s tako revizijo ustave nikakor ni zadovoljno in hoče braniti demokracijo in v to svr- ho želi sodelovanja z marksisti.

Marksistična fronta je priredila 24. t. m. v Parizu šest velikih shodov, na katerih so govorniki ostro nastopili proti nameravani reviziji ustave in so zahtevali razpustitev vseh nacionalističnih bojnih organizacij.

Poljsko državno gospodarstvo v deficitu

Poljski državni proračun za l. 1935/36 znaša 2.132 zlotov (en zlot 10 dinarjev). Nepokriti izdatki dose- gajo vsoto 149 milijonov zlotov. — Ko bi se dal z diktaturo odpraviti tudi primanjkljaj, bi bila Poljska ena izmed najsrečnejših dežel.

Vzpostavitev odnosov med Rumunijo in Sovjetsko Rusijo

Caristični emigranti morajo utihniti

Zadnje dni preteklega tedna so se vršili v zunanjem ministrstvu v Bukaresti razgovori glede vzpostavitve normalnih odnosov med Rumunijo in Sovjetsko Rusijo. Sovjetsko Rusijo je pri teh razgovorih zastopal legacijski svetnik sovjetskega poslanstva v Sofiji, Nikolajev.

Sklenjeno je bilo, da se takoj vzpostavi normalni potniški in to- vorni promet, ki bo v celoti usmer- jen čez obmejno postajo Tiraspol.

Posebno važen pa je sklep, da se ruskim carističnim emigrantom v Rumuniji prepoveduje vsakršno po- litično udeleževanje. — Moskovska vlada je rumunskemu poslaniku v Moskvi nakazala uradne prostore v nekem prvovrstnem hotelu.

Angleška delavska stranka zmaguje

Pridobila je zopet nov poslanski mandat

Pri nadomestnih volitvah v parlament v londonskem okraju Jam- beth je zmagala delavska stranka v boju proti kandidatu liberalne stran- ke. Kandidat delavske stranke je dobil 11.200 glasov, kandidat libe- ralcev samo 5000 in Macdonaldov kandidat, katerega so podpirali kon- servativci, 3000. Pri zadnjih volitvah je dobil liberalni kandidat 16.307 glasov.

To je sedaj že deveta volilna zmaga delavske stranke pri nado- mestnih volitvah v parlament. An- gleško časopisje priznava soglasno, da se nahaja delavska stranka na pohodu in da so njeni uspehi pred- vsem posledica slabe gospodarske in socialne politike vlade »narodne sloge«, kateri načelujeta Macdonald in Baldwin.

Volitve v londonskih občinah

se bodo vršile v četrtek, dne 1. no- vembra. Pričakuje se, da bo delav- ska stranka dobro odrezala.

Demonstracije v Mehiki

Ker je mehikanska vlada izgna- la v treh provincah vse duhovnike, iz ostalih provinc pa škofo (radi huj- skanja proti državni šoli), so se vr- šile ponekod demonstracije zasle- pljenih privržencev izgnane duhov- ščine. V mestu Tauhuato so demon- stranti z orožjem napadli vojaštvo in so ubili 8 vojakov, vojaki so se branili in so ustrelili sedem napa- dalcev. — Duhovnike so prepeljali iz Mehike v sosednje države z dr- žavnimi letali. Tako kruta je so- cialistična vlada v Mehiki. »Slove- nec« bo seveda še naprej pisal o ubogih mučenikih, ki jih radi vere preganjajo svobodomiselnih Mehik- kanc. Klerikalizem je pripravljen blagoslovljati najhujša grozodejstva, ki se često dogajajo tam, kjer je na oblasti, kjer pa je izločen in nima moči, pa bruha ogenj in žveplo nad tistimi, ki mu to onemogočajo.

200 milijonov dolarjev dolguje Nemčija našim izvoznikom. Priza- deti bodo morali čakati še mesece in mesece na svoje terjatve.

Gömbös v Varšavi

Neodkrita politika Poljske. — Socialni demokrati proti poljski državni politiki

Če pregledujemo vse dogodke zadnjih treh tednov, pridemo do prepričanja, da morale v politiki ni. Jako žal nam je, da moramo posebno sedaj to konstatirati v »prosvetljeni dobi« človeštva.

Kako gnusna je zadeva v Mar-seillu. Kako je bila razpleten in zapleten načrt umora.

Zakaj taka organizacija in ogromna sredstva, ki so za take namene potrebna, se skrivaj ne morejo obavljati in nabavljati. V mednarodnih forumih in napram javnosti so bili pa vsi angeli sprave in miru.

Menili bi dalje, da se bo po taki moralni katastrofi pojavil vsaj žarek, ki bo pomenil voljo za povratak k — moralni, če že ne poštenosti in odkriti politiki za spravo med narodi.

Ne! Nadaljevati hočejo razne države svojo dosedanje avanturno politiko neglede na svojo varnost in varnost drugih držav.

Poljska in Ogrska

V minulih dneh je obiskal ogrski ministrski predsednik Gömbös Varšavo. Poljska vlada razglasa, da je bil obisk nepolitičen, samo prijateljski, ki naj dokaže simpatije med obema državama. Poljska in Ogrska sta ob tej priliki podpisali »kulturno pogodbo« in se razgovarjali o gospodarski politiki. Po »kulturni pogodbi« si bosta obe državi izmenjavali profesorje in dijake. Za mlade Poljake bo to lepo bodrilo za »slovansko« kulturo in znanost v ponarejanju denarja, zgodovine ter v metodah bojev, skrajno nemoralnih, ki prav na Ogrsko mečejo tako močno senco. Predsednika te ogrske vlade je Poljska odlikovala za »najvišji poljski redom«.

Politika Poljske pomeni afront proti francosko-ruski mirovni zvezi in prijateljstvo med Nemčijo, Poljsko in Ogrsko, ki naj tudi v umazani aferi marselskega umora, če že ne direktno pa indirektno pomaga prikriti zločince in velike sokrivce. Samo zato je bil mogoče potreben obisk Gömbösa v Varšavi in Kanye v Rimu, kakor ob tem neprimernem času.

Poljski socialisti in poljska politika

Sedanjo poljsko zunanjo politiko obsoja vsa poljska opozicija. Nezadovoljnost silno narašča in skrb navdaja vse trezne plasti poljskega naroda, kam zopet vodijo poljski profesorji in zlahita uboge že tolikokrat v zgodovini tepene Poljake. Proti poljski vladni politiki so se oglasili tudi kmeti in poljsko delavstvo. Zlasti odločno obsoja politiko vlade socialnodemokratska resolucija, ki podarja v glavnem naslednje momente.

Socialistični »Robotnik« objavlja resolucijo v celoti. Tu pravi glede zunanje politike:

»Z ozirom na konflikt med Japonsko in SSSR, ki lahko povzroči vsak hip svetovno vojno, se izreka stranka kategorično proti vsakršni obliki oborožene intervencije, čeprav bi utegnili obstojati že kakšni načrti v tem pogledu.«

»Stranka izjavlja, da pomeni hitlerizem v Nemčiji vedno večjo vojno nevarnost za Evropo; vsaj načrti glede vojaške akcije na vzhodu so še vedno na dnevnem redu.«

»Sedanja politika Poljskega ozdravljenja« (tako se imenuje na Poljskem vladni blok) podpira hitlerizem in slabi s tem položaj Poljske. Opušča se zveza s Francijo, v mali antanti zbuja sum, da se hoče deliti Čehoslovaško s pomočjo Ogrske; tu-

di vznemirjenje v Rusiji povzroča ta politika, vpliv Poljske v Danzigu pada. Ta politika je škodljiva, tako za mir v Evropi kakor tudi za poljsko neodvisnost. Slabost te politike se je jasno pokazala na zadnjem zborovanju Društva narodov, kjer so poljski delegati zaradi simpatije do Hitlerjeve politike izbrali metodo napadanja mednarodnih pogodb in Društva narodov.«

Ti odstavki soc.-dem. resolucije se tičejo samo zunanje politike in so odločna obsodba politike poljske zlahte.

Poljska se ne igra s to politiko s svojo usodo, marveč utegne povzročiti tudi nadaljnje mednarodne zapletljaje.

Stalno padanje delavskih mezd

Kljub povišanemu številu zaposlenega delavstva so delodajalci profitirali v enem mesecu 14.5 milijona dinarjev s tem, da so znižali mezde

Osrednji urad za zavarovanje delavcev je priobčil statistiko članstva za mesec avgust 1934. V tem mesecu je znašalo število zavarovanih delavcev in nameščencev v vsej državi 558.984. Napram mesecu juliju t. l. je torej število članstva poraslo za 3.064, v primeri z mesecem avgustom prejšnjega leta pa za 20.158.

Z ozirom na višino zavarovane mezde je bilo članstvo v mesecu avgustu razdeljeno tako-le: 69.788 članov (vajencev) je dobivalo dnevno mezdo do Din 8; 257.622 članov je zaslužio od Din 8 do Din 24; 96.284 od Din 24 do Din 34; 64.355 od Din 34 do Din 48 in 70.935 več kot Din 48.

Povprečna zavarovana mezda delavca je torej znašala Din 22.29, ali Din 1.05 manj kot lani v avgustu. Ta razlika v mezdi je nastala vsled tega, ker je padlo število članstva v mezni kategoriji od preko Din 24 dnevnega zaslužka za 10.211, dočim se je število članstva v mezni kategoriji izpod 30.369 zvišalo za 30 tisoč 369.

Zgornje številke nam nazorno prikazujejo, kako se večja kapitalistični profit na račun delavčevega zaslužka.

Delavčev zaslužek se je v mesecu avgustu — v primeri z lanskim avgustom — znižal za Din 1.05 dnevno, ali pri 558.984 delavcih in nameščenci za okroglo 560.000 dnevno. Torej so podjetniki v

enem samem mesecu z enostavnim znižanjem delavskih mezd profitirali 14.5 milijona dinarjev

(ako računamo 26 delovnih dni na mesec). — V tej vsoti pa seveda niso všteti »prihranki«, ki so jih posamezni podjetniki dosegli z uvajanjem racionalizacije, t. j. zniževanjem števila delavcev in nameščencev in povečanjem produkcije vsled večjega izkoriščanja delovne sile.

Na teh številkah se delavstvo lahko uči. S koliko večjim zaupanjem bi lahko delavstvo gledalo v bodočnost, ako bi teh 14.5 milijona dinarjev, ki jih je pustilo v žepih svojih delodajalcev, ne da bi ga bili ti sploh vprašali, če je sporazumno s takim znižanjem mezd, dalo za svojo organizacijo, naložilo za obrambo svojih pravic. Ali delavstvo, se zdi, premalo računa s številkami, tem bolj računajo kapitalisti, seveda — v svoj prid.

Na ta način se uveljavlja načelo: več dela — manj jela.

Volitve v bolniški fond železničarjev preložene

Shranite volilne kuverte

Volitve v bolniški fond železničarjev, ki bi se bile morale vršiti minulo nedeljo, so po odredbi iz Beograda preložene radi globoke žalosti, ki bo trajala do 21. novembra.

Domneva se, da se bodo volitve vršile koncem novembra. Akcijski odbor liste Teodorja Mravljeta poziva volilce te liste, da skrbno shranijo volilne kuverte.

Nasprotniki so izdali obsežen letak, poln najgnusnejših napadov na dosedanje delegacijo. O vsem

tem bo sicer še govora. Vendar pa je že danes gotovo, da bo vse blato padlo nazaj na obrekovalce, ker jih železničarji prav dobro poznajo.

Kontrolo nad imetjem državnih uradnikov so uvedli v Rumuniji. General Dimitrescu v Bukarešti se bo moral zagovarjati pred posebnim sodiščem, ker ne more dokazati, odkod ima deset milijonov lejev. Njegovo celotno premoženje cenijo nad 25 milijonov lejev.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili pošne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si pošne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

Doma in po svetu

Ponarejanje potnih listov je postala prav vsakdanja zadeva. Odkar love člane teroristične skupine Perčec-Pavelić, poročajo listi dan na dan o aretacijah vedno novih sumljivih ljudi, ki so navadno v posesti ponarejenih potnih listov. Izgleda, da bo v prometu kmalu toliko ponarejenih potnih listov kot pravih. Ako izvajamo fiskalne koristi, ki jih imajo države od izdajanja potnih listov, lahko smelo trdimo, da bi bilo vseeno, če bi potnih listov ne bilo. Kdor ima kosmato vest, ali pa mora sicer menjati »klimo«, si zna dobiti potni list, pa magari bi bil ponarejen. V Varšavi so te dni izsledili centralo za ponarejanje potnih listov, ki je »zaposljevala« kar sto ljudi.

Na Dunaju so odkrili tajno socialistično tiskarno in pri tej priliki aretirali 20 oseb, ki so bile zaposlene s tiskanjem prepovedanega lista. V Leopoldstadtu, drugem dunajskem okraju, je velika skupina komunistov priredila obhod z zastavo na čelu. 80 udeležencev so aretirali. V gornještajerskih industrijskih krajih se je delavstvo začelo sumljivo gibati, zato je vlada tja dirigirala močne vojaške oddelke, ker se boji nove vstaje. Najbrž pa pripravlja heimewehr puč proti krščanskim socialcem.

Življenje je močnejše od svetohlinstva. Klerofašistična dunajska vlada je prepovedala vsako reklamo za specialne izdelke, ki služijo obenem tudi za preprečenje veneričnih bolezni. Dunajska klinika javlja, da je v zvezi s tem začelo naraščati število venerično obolelih na njenih oddelkih.

Sovjetski športniki v Čehoslovaški. Menda je prvič, da se sovjetski športniki udeležujejo tekem v zapadni Evropi. Zadnji čas se večja skupina sovjetskih športnikov in lahkoatletov obojega spola udeležuje tekem po raznih mestih Čehoslovaške, kamor so bili povabljeni, najprej v Pragi in v Brnu, pozneje pa tudi drugod. Doslej so se zelo dobro izkazali. Pripravljali odbor za mednarodno Olimpijado 1936 v Berlinu se je začel sedaj z Rusi pogajati radi njihove udeležbe na Olimpijadi.

Prvak poljskega socialističnega gibanja 99 letnik. Prvoborilec za neodvisno Poljsko in nesporni prvak socialističnega gibanja med Poljaki, Boleslav Limanovski, je slavil dne 22. oktobra svoj 99. rojstni dan v krogu svojih prijateljev in znancev. Poljska socialistična stranka je priredila ta dan v Varšavi lepo svečanost, katere se je udeležil tudi jubilarant.

Tone Maček:

112

Slučaj Kumberger

Pograbili so sekire in kopače. Ravno na vogalu je stal debel, močan podpornik, ki je nosil na svojem temenu večji del križnega ogrodka nad prehodom iz rova na izkop. In ravno ta podpornik jim je bil najbolj napoti. Če se ga odstrani in se vogal nekoliko obteše, bo mogoče dolga bruna potegniti mimo.

Ob straneh so postavili zasilne podpornike, da ne bi, ko se odstrani glavna opora, cel strop zgrmel na tla. Začeli so rušiti. Močno debelo se je pod silnim pritiskom zarilo globoko v tla, zato ga spodaj ni bilo mogoče izpodbiti. Tudi pri vrhu ga ni bilo mogoče premakniti s koli, ker je pretrdno stal. Ni kazalo drugega, kakor da se ga v sredini preseka. Miha in Janez sta se postavila vsak na eno stran in sta z ostrimi sekirami izmenoma mahala po odpornem debelu, da so iveri odskakovale na vse strani. Rižnar in Klanč-

nik iz sosednje tovaršije sta pa zataknila med podpornik in steno močne kole in sta čakala, kdaj bo toliko omajan, da ga bosta z mikastenjem lahko podrla. Ostali so stali ali sedeli v rovu in čakali na rezultat in prisluškovali, če se ne bliža mogoče ona skupina, ki ima nalogo napeljati vodne cevi izpod šahta.

Deblo je bilo preseckano do polovice debeline. Čeperlinov Miha je velel:

»Poskusite potresti!«

Onadva sta mikastila s koli. Ni se še hotelo premakniti. Miha in Janez sta še enkrat pljunila v dlani. Komaj pa sta še parkrat zamahnila, se je zaslislal tresk, oglušujoč ropot pomešan s človeškimi kiki in v hipu je bilo pozorišče izpremenjeno v ogromen kup kamenja, sipe in žlindre iz katerega so tu in tam moleli nalomljeni konci lesa in tresk.

Oni v rovu so strahu onemeli. Tisti, ki so stali bližje izkopu in opazovali četvorico pri delu, so preplašeni odskočili in pustili svoje svetilke, kjer so bile obešene. K sreči še pravočasno, že naslednji trenutek,

se je tudi nad tistim prostorom vdrl strop.

»Kristus! Kaj pa je to?!« se je izvijalo iz onemelih ust.

»Vsi štirje so notri ostali!«

Postaven rudar je kot brezumen strmel v zadimljen rov in tiho šepečal molitev k sveti Barbari.

Paznik Babič se je prvi znašel.

»Krampe in lopate! Hajd!« In še sam je pograbil za orodje in tekkel nazaj.

»Samo tri svetilke še imamo.«

»Dve sem, s tretjo pa pojdi javit!«

Niso še uspeli napraviti prvih zamahov, ko je v opažih zopet nevarno zahreščalo, da so takoj spet zbežali. Za njimi se je pa po rovu kar zapovrstjo podiralo tramovje, se lomilo, treskalo in se rušilo, kakor da se hoče podzemno božanstvo maščevati za vse skrutitve, ki so mu jih prizadejali.

Iz glavnega rova so rudarji brez-pomočno opazovali vse to razdejanje.

»Koniec! Živih ne bomo več videli!«

»Zasulo je nad deset metrov rova. Treba bo najmanj tri dni vztrajnega dela, da pridemo do izkopa.«

»Bil bi čudež, če bi našli še koga živega.«

»Če bi bil to navaden zasip, bi se še moglo upati. Tukaj pa, tudi, če bi ostal nepoškodovan v kakšni luknji, se moraš zadušiti in speči.«

Ves rov se je napolnil z gostim prahom, ki ga je povzročil zasip. S preostalima dvema svetilkama so odtavali do najbližnjega jaška, držeč se drug za drugega. Tu so zlezli po lestvi navzgor, globoko vdahnili svežega zraka in napolnili prave popadali po tleh.

»Ves les, ki smo si ga pripravili, nam je zasulo.«

»Sedaj ne moremo ničesar več storiti. Čez pol ure pride že jutranja zmena. Jaz grem, da javim in pripravim vse potrebno,« je rekel paznik in odšel. Ostali pa izmučeni, opotekajoči se nog in z boljo v srcih kmalu za njim.

(Dalje prihodnjic.)

Dirindaj v protestantovski cerkvi v rajhu. Boj med nacijskimi protestantskimi višjimi duhovniki in njihovimi protivniki zavzema vedno ostrejšo formo. Gospodje drug drugega preklinjajo, izobčujejo in izpodrivajo. Obe grupi pa kličejo boga na pomoč, da bi jima naklonil zmago. Zmedo povzroča hitlerizem, ki hoče, da bi cerkev služila samo fašizmu. Protestanti v južnih nemških deželah bi na to že pristali, samo nečejo, da bi bili podrejeni berlinskemu državnemu škofu, zlasti se temu upirajo vodilni krogi protestanstva v južni Nemčiji, ki bi s tem izgubili svojo veljavo.

Španska reakcija divja. V Madridu je liberalno klerikalni režim pozaprl že 3000 svojih nasprotnikov, med temi največ delavcev in jih je strpal v ječe, v katerih je prostora samo za 1200 kaznjencev. Španski liberalci in klerikalci so si lepo složni, kadar gre proti delavstvu, drugače pa klerikalci nikoli ne morejo dovolj zabavljati čez liberalce in obratno. Španski primer uči: gliha vkup štrih.

Zahvala

Podpisani godbeniki »Zarje« se tem potom zahvaljujemo vsem sodrugom iz Celja, Maribora, Trbovelj in Hrastnika, ki so nas ponesrečence obiskali v celjski bolnici. Izrečno zahvalo pa izrekamo sodrugoma Vodopivcu in Svetku, posebno pa še sodružici Danici Svetkovi za njih trud in skrb.

Ponovna hvala vsem sodrugom in sodružicam, ki so ob priliki nesreče sočustvovali z nami. Družnost!

Novak, Tence, Janežič.

Za bedne brezposelne na Muti

Intervencija SMRJ, delavskih institucij in pristojnih oblasti — 500 delavcev brez kruha

Kakor smo že poročali je Železarna na Muti že pred meseci popolnoma ustavila obrat. Zadnja leta se je v tej tovarni obratovalo omejeno, delavce so pošiljali na brezplačne dopuste, pred meseci pa je, kakor rečeno, bil prizadejan tamošnjim delavcem še hušji udarec, ker so vsi na mah zgubili poslednji skromni zaslužek. V tem industrijskem kraju žive delavci po večini izključno le od zaslužka, ki so ga prejimali za svoje delo v železarni. Z neverjetno požrtovalnostjo so prenašali glad in pomanjkanje in čakali na izboljšanje položaja. Sedaj je beda priklopela do vrhunca. Minulo sredo se je vršila konferenca, ki je razpravljala o obupnem položaju delavstva na Muti. Zastopane so bile Delavska zbornica po s. Kopaču, inspekcija dela po ing. Baragi, Savez metalških radnika po oblastnem taj-

V ogledalu

Poglavje o denuncijantih. Naročnik našega lista iz Ljubljane piše: »Dragi sodrug urednik! Te dni sem čital v »Slovenskem Narodu« v rubriki »Izpod sita« to-le razglabljanje:

Izpod sita

»Der grösste Schuft im ganzen Land ist und bleibt der Denunciant«. Te resnične in zlate besede bi morale biti v lepem slovenskem prevodu napisane nad vodom vsake naše šole od ljudske do univerze. Mladina bi morala že v zgodnji mladosti vedeti, da je ovadništvo najgrša človeška lastnost. Za ovaduh bi morali kazati s prstom, njihova imena bi morala biti na sramotni deski, poštena družba bi jim morala zapirati vrata. A tisti, ki je njihovo delo brez te golazni brezplodno, naj bi obračunavali z njo tako, kakor obračunavajo na bojišču z vohuni. Za plačilo dobe Judežev denar in brco. In tako je tudi prav, kajti nihče ne zasluži toliko preziranja in zaničevanja kakor podlež, ki pahne svojega bližnjega v nesrečo iz gole hudobije in koristolovstva.

Vse to vemo, to ni nič novega. Vemo tudi, da je med nami vse polno takih kreatur in da so ovadbe pri nas nekaj vsakdanjega. Te največje sramote v našem narodnem značaju najbrž nikoli ne bomo izbrisali. Dvojna podlost in nesramnost pa je, da se skrivajo take podle duše za ljubezen do domovine in hočejo učiti druge, kako je treba to ljubezen javno prodajati, obešati dvomljive zasluge za državo na veliki zvon. Če bi bilo količikaj poštenosti in značajnosti v nas, bi s studom pljunili na to dvoživkarsko golazen in jo pognali tja, kamor spada. Žalostno dovoli, da tega ne storimo.

Ko sem prečital ta sestavek, sem si mislil, da je pisec imel priliko opazovati kreaturo, ki se zadnje čase plazijo tudi okoli oglov mojega stanovanja in skupnih bivališč ter zbirališč poštenih delavcev, prisluškujoč, da bi mogli ujeti besedo in denuncirati trpinca delavca. Ni veliko te golazni, je pa opasna, ker izobeha delavsko firmo, da bi je delavci ne spoznali in da bi lažje vršila svoj ogabni posel. — **Že večkrat denuncirani marksist.**

niku s. Leskovarju in Borza dela po njenem šefu Rudolfu Golouhu in predsedniku občine. Konferenca, ki ji je predsedoval sreski podnačelnik iz Prevalj, se je predvsem bavila z vprašanjem zopetne vpostavitve obrata, potem pa tudi z organiziranjem pomožne akcije, ki naj vsaj za prvo silo pomaga olajšati bedo med prizadetimi brezposelnimi delavci.

Na konferenci je bilo sklenjeno, da se zainteresira Bansko upravo in jo naprosi, da naj podvzame potrebne korake za zopetno vpostavitve obrata.

Brezposelni na Muti so potrebni nujne pomoči, saj je prizadetih ogromno število delavcev s svojimi družinami. Potrebno pa je predvsem nuditi tem pridnim in delavoljnim delavcem zaposlitev in s tem zaslužek.

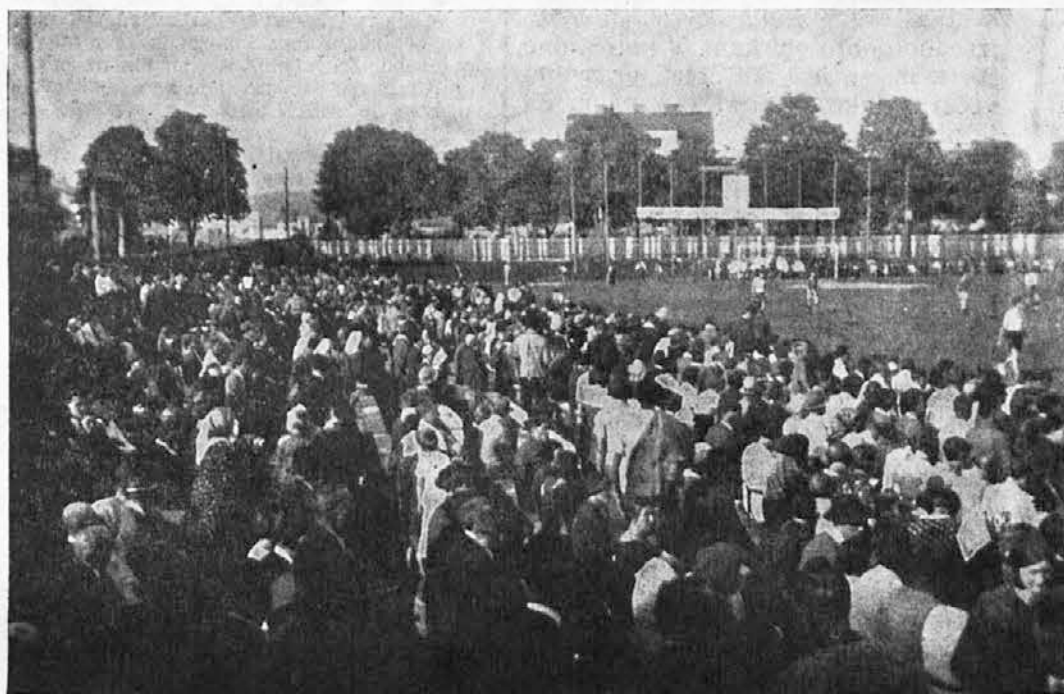
ščansko časopisje ne preneha govoriti o krasno uspehi stavki, pa pojasnimo delavstvu, da bo vedelo, kakšni so ti kolosalni uspehi. Delavke, katere so imele akordno mezdo, so zaslužile (najboljše) od Din 40 do Din 45 na dan, zdaj imajo Din 3 na uro in zaslužijo v osmih urah Din 24, ali v 10 urah Din 33. Pripomniti pa moramo, da imajo urno mezdo samo tiste delavke, ki so po svoji spretnosti najboljše, dočim imajo ostale delavke akordno mezdo in se razume, da ne pridejo niti na Din 2 na uro. Kdor si upa hvaliti takšne uspehe, naj jih kar hvali. — Končno pa gotovim gospodom najbrž ni toliko za stavko kot tako, ampak zato, da delavke pridobijo pod zastavo, katero so zdaj prikrojili kakor je potrebno. Da se pa niso delavke spontano organizirale, se pa vidi iz tega, da že zapuščajajo organizacijo, ker so nad takšnimi krasnimi uspehi razočarane. Tradicionalne krščanske obljube pa jim tudi ne bodo zboljšale gnetnega delavskega položaja.

Preloženo predavanje. Zadnjič napovedano predavanje s. dr. Reimana o »Delovnem pravu« se je moralo radi podaljšane odloga vseh prireditvev do vstevši 25. oktobra preložiti na poznejši čas. Vršilo se bo v kratkem in bo pravočasno objavljeno v »Delavski Politiki«.

Črnomelj

Predavanje. V pondeljek, dne 5. novembra bo priredila podružnica organizacije lesnih delavcev prvo predavanje o socialni zakonodaji. Predaval bo odvetniški kand. s. Gojko Jelenc iz Maribora.

I. delavski kulturni in sportski dan v Mariboru dne 30. septembra 1934

Pogled na del igrišča DSK »Svobode« med prireditvijo

Mariborskemu delavstvu in udeležencem iz drugih krajev bo ostala še dolgo v spominu prireditev mariborskih delavskih kulturnih in sportskih društev, ki se je vršila 30. septembra t. l. v Mariboru. Na tem mestu prinašamo dva posnetka, ki pričata o številni udeležbi delavstva pri tej prireditvi. Ena slika prikazuje del udeležencev na prostornem igrišču, kjer se je prireditev vršila, druga slika pa je posnetek enega dela povorke, ki se je vila skozi mesto. Mariborsko delavstvo je s to prireditvijo dokazalo svoje globoko razumevanje za duševno in telesno kulturo. Prireditve pa je bila obenem tudi lepa manifestacija delavske solidarnosti, ker so se je udeležile številne delegacije delavstva iz Kranja, Ljubljane, Celja, Ljubljane, Črne in Slov. Bistrice itd.

Slika iz povorke.

Maribor

Nekateri podjetniki še menda vedno mislijo, da jim ni potreba spoštovati zakonov. Le malo podjetnikov v Mariboru je, kakor smo doznali, plačalo svojim delavcem prosti dan ob priliki pogreba pokojnega kralja, čeprav je tozadevno določilo v zakonu popolnoma jasno. Nekateri podjetniki so prešli to vprašanje molče, drugi zopet so zahtevali, da delavstvo zamujeni čas oziroma prosti dan s takozvanim doprinasem nadoknadi. To je očitno kršenje zakona in bi bilo umestno, da se pristojne oblasti za stvar zainteresirajo in prisilijo prizadete podjetnike, da bodo spoštovali jugoslovansko zakonodajo. V tem se takozvani rodoljubi zopet prav nič ne razlikujejo od tujcev, kakor vedno, kadar gre za dobiček. Neko tako podjetje, last bogatega rodoljuba, je ob priliki pogreba skoro celi dan obratovalo. To podjetje se tudi ni odzvalo pozivu mestnega načelnika, da bi ob priliki žalne manifestacije pred rotovžem ustavilo obrat, ampak je tudi tiste pol ure obratovalo s polno paro. Gospodom se seveda taki grehi izpregledajo. — Delavec.

Starši! Na srednjih šolah je pretekla prva konferenčna doba. Dijaki so dobili dijaške knjižice, v katere so se vpisale pripombe glede na vedenje in napredek. Te knjižice so starši pregledali, svojeručno

podpisali in vrnili. Toda to ni glavno. Zdaj je treba stopiti v šolo ter se zaupljivo in odkrito porazgovoriti s profesorji, četudi je ta pot včasih težka. Isto velja tudi staršem, katerih otroci obiskujejo meščanske šole. Božič in z njim konec 1. tečaja sta pred vrati! — Društvo »Šola in dom«.

Umetna prepoved. Mestna policija je te dni prepovedala prodajo okroglih pločevinastih znakov, na katerih je vtisnjena glava pokojnega kralja Aleksandra in prodajalcem zaplenila vse znake, ker niso imeli tozadevnega dovoljenja pristojne oblasti.

Prostovoljno v smrt. V soboto zvečer je izvršil v svojem stanovanju samomor 45-letni Jakob Vidovič, ki se je preživil z žaganjem drv. Vzrok samomora — beda.

»Priatelj Prirode« v Mariboru name-rava letos prirediti smečarski tečaj. Vsi, ki se za to interesirajo, naj pridejo v torek, dne 6. novembra ob 20. uri v društveni lokal. Ruška cesta 7 (dvorišče), kjer se bo vršilo predavanje in se bomo pogovorili o vseh podrobnostih.

Mariborsko gledališče. Torek, 30. oktobra ob 20. uri: »Hlapci«. Red A., znižane cene. — Sreda, dne 31. oktobra ob 20. uri: »Idealen soprog«. Red B. — Četrtek, 1. novembra ob 20. uri: »Hamlet«.

Hrastnik

Zopet proti nov udarec steklarskemu delavstvu

Izgleda, kakor da bi podjetniki hoteli ukloniti delavstvo na ta način, da ga izstradajo. Po vsem svetu vidimo enake pojave: redukcija, ustavev dela, izprtja itd. Bilo bi res čudno, ako bi bilo pri nas drugače. V naši steklarski industriji se uvažajo letno »gladovni kurzi« ki trajajo po par mesecev. Da gladovanje težje prenašamo, sledi ustavev dela, kot nalašč, ravno na zimo. Nihče nam ni letos namignil, da se nekaj pripravljamo, ali komaj je padel prvi sneg, je vse delavstvo zavohalo, da visi tudi še kaj drugega v zraku. Ni se varalo, komaj se je oglasila zima, že je vodstvo podjetja poklicalo k sebi zaupnike in jim sporočilo, da bo pustilo ogenj v veliki peč pogasiti. Ko bodo te vrstice zagledale beli dan v naši »Delavski politiki«, bomo hrastniški steklarji, vsaj velik del nas, zopet samo delno zaposleni — 6 dni v dveh tednih. Delavstva se loteva obup. Kdaj le bo že enkrat tega večnega stradanja konec, kdaj le bo enkrat prišel čas, ko bo delavec imel vsak dan zagotovljen svoj kos kruha? Ali je to res nemogoče? Saj zemlja rodi dovolj za nas vse in še preveč! Delavstvo razmišlja o tem, misli pa tudi na to, da bi se dalo s primerno razdelitvijo dela omejiti neenakost, ki obstoji v tem, da se pri mali peči dela še vedno po 12 šitov na 14 dni, torej normalno, med tem ko so delavci, zaposle-

ni pri veliki peči tako zelo udarjeni. Naloga zaupnikov bo, da bodo to stvar uredili. — Delavstvu pa veljaj naš opomin: Ne obupajte, ampak organizirajte se, čim bolj bo močna delavska organizacija, tem prej bo konec gladovanja za vse delavstvo.

Ljubljana

Mešani pevski zbor ljubljanske »Svobode« je začel z rednimi vajami vsako sredo in vsako soboto v mesecu. Pričetek ob 20. uri v glasbeni sobi »Zarje« v Delavski zbornici. Vabimo vse delavce in delavke, pevce in pevke, ki čutijo v sebi zahtevo, da naj bo delavski pevski zbor »Svobode« v Ljubljani reprezentativna delavska kulturna sila, in čutijo v sebi, da so soprodatelj delavske kulture, da se vpišejo v svobodaški pevski zbor in udeležujejo pevskih vaj. Vse tiste pevce in pevke, sodruge in sodružice, ki ste pri raznih drugih, morda celo nam nasprotnih pevskih društvih, pozivamo, da vprašajo sami sebe, kje je njihovo mesto. Na vas je ležeče, da bo ljubljanski svobodaški pevski zbor ponos delavskega razreda, da bo celo vzgled drugim pevskim zborom. Vi morate biti njegova hrbenica. Če vam je do tega, če vam je v ponos dvig delavske pevske kulture, se boste odzvali temu našemu vabilu. Pokažimo vsi, kar nas je, da smo »MI« vsepovsod na svojem mestu in naj velja geslo »Svoji k svojim« tudi za nas. — Podružnica »Svobode«, pevski odsek, Ljubljana.

Delavec, ali zahtevaš pdivsod kruh in pecivo od Delavske pekarnice v Celju?

Trbovlje

Koristno in zabavno. Prosvetni večeri, katere organizira in prireja tukajšnja delavska kulturna in prosvetna organizacija »Svoboda«, so izredno dobro obiskani. V petek, dne 26. t. m. se je vršil četrti prosvetni večer s tako pestrim sporedom, da je prišel vsak na svoj račun. Nastop citraškega kluba, deklamacije in citati, kakor tudi kulturni filmi, so zadovoljili obiskovalce. Želimo, da se ti prosvetni večeri nadaljujejo, prirediteljem, posebno pa s. Korinšku, ki ima največje brige s pripravo prosvetnih večerov, izrazimo naše priznanje.

Da se pozabi. Umazana demagogija, ki so jo gotovi »nacija« v Trbovljah širili med zadnjo gladovno stavko proti delavskim zaupnikom, že rodi sadove. Ali ne sadove, ki so si jih želeli demagogi, pač pa sadove spoznanja, kaj in kakšno vlogo so igrali in še hočejo igrati gotovi »nacija« v Trbovljah. Mnogo rudarjev je spoznalo, da tistemu, ki hoče zidati svoje organizacije na blatenju drugih, posebno pa na blatenju zaupnikov, in kateremu tudi duševno in telesno trpljenje rudarjev v gladovni stavki ni dovolj sveto, da bi ne koval iz tega svoje politične koristi, ne more zaupati. Delavstvo ve, da so se mu ponujali že razni apostoli, ki so prišli tukajšnjim apostolčkom na pomoč, pravo ozadje njihovih brig je bila pa vedno želja po koritih. Kakor odklanja delavstvo demagogijo, tako odklanja tudi organizacije, ki v boju stoje ob strani in opazujejo ter opazovalce same. Takih opazovalcev delavstvo ne potrebuje. Razvoj najnovejšega časa dokazuje, da delavstvo ve, kje mu je spas, ker se čezdalje bolj oklepa svoje razredne strokovne organizacije.

Zagorje ob Savi

Števeni novčič. Kakor lansko leto, bo Društvo za varstvo otrok tudi letos pobiralo na Vseh mrtvih dan števeni novčič pred zagorskim pokopališčem. Nabrani denar bo društvo porabilo za nabavo obutve najrevnejši mladini, katere je v naši dolini mnogo. To akcijo vrši društvo že tretje leto, a vsled še vedno naraščajoče gospodarske krize je ta akcija letos še bolj potrebna. V imenu najrevnejših se obračamo na cenjene obiskovalce grobov svojih ranjkih, da s plemenitim darom pomagajo velikemu humanitarnemu delu, ki ga bo društvo opravilo v najtežjih časih. Odbor.

Jesenice

(Konec.)

Prizivno sodišče je odklonilo vpoštovati to dokazilo, prizivna sodba pa se glasi: Kpr 278/34-6

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Okrožno sodišče v Ljubljani kot prizivno sodišče je razsodilo tako: Prizivu se ugotovi, pobijana sodba se spremeni ter razsodi, da je obdolženec Kralj Franc kriv, da je dne 15. 10. 1933 na Jesenicah ob plotu drž. kolodvora zas. tožilca Lasnika Antona z besedami: »Potem si pa izdajalec domovine, desetkrat ponovim, če je treba« javno razžalil; zakrivil je s tem prestopki v smislu § 297/2 k. u. in se obsodi po § 297/2 z uporabo § 71, t. 5 k. z. na Din 120.— denarne kazni, mesto katere stopi v smislu § 7 zak. z 31. 12. 1929. Ur. l. št. 83/19/1930 v slučaju neizterljivosti zaporna kazen dveh dni. V smislu § 65 k. z. se izvršitev kazni odloži za dobo 1 leta. V smislu § 309, 310, 312/II k. p. je dolžan obdolženec plačati stroške kazenskega postopanja, ki se izreko za izterljive.

Razlogi.

Prvo sodišče je odreklo vero obremenilni pričji Rajhmanu Janezu iz razloga, ker ni možno, da bi si bil imenovan vsled razburjenosti, ki vlada notorično ob volitvah, mogel točno zapomniti obdolženčevo izjavo in pa, ker je izpovedba nasprotno pričje Pretnarja Jakoba sama po sebi mnogo verjetnejša. Pravilno je naziranje glede notorične razburjenosti duhov o priliki volitev, toda prva sodba je prezrla, da ugotovi, ali in v koliki meri sta bili tudi obe navedeni pričji prizadele od volilne razburjenosti, kakaj da je smatrali izpovedbo Pretnarja Jakoba za verjetnejšo. Radi pravilne ocene

izvedenih dokazov je prizivno sodišče obe pričji ponovno zaslišalo in prišlo do prepričanja, da gre vera Rajhmanu Janezu in da je temeljem njegovega pričevanja smatrati za dokazano, da je obdolženec izrekel inkriminirane besede. Za pravilnost Rajhmanove izpovedbe govori predvsem vsebina zagovora obdolženca samega. Iz tega izhaja, da je obdolženčeva izjava sledila na odgovor zasebnega tožilca, ki je z rokami pokazal, koga je volil. Logična je zato izpovedba Rajhmana, da je zasebni tožilec s svojimi rokami pokazal in povedal, da je kot delavec volil delavca, t. j. Celesnika, in ne verjetna je trditev obdolženca, potrjena sicer po pričji Pretnarju, da je zasebni tožilec na opisani način izrazil in obenem izjavil, da je volil odvetnika dr. Stanovnika, ki ni noben ročni delavec. Tako iz navedb obdolženca, kakor tudi onih obeh prič sledi, da se je obdolženec na obdolženčevo izjavo razburil in zagrozil, da bo razbil. Neverjetna je taka grožnja zasebnega tožilca s tožbo, ako je obdolženec — kot priznava — napadel res samo volilno listo dr. Stanovnika kot punktaško, protidržavno in izdajalsko, logično pa je, da se je moral razburiti, ako ga je obdolženec — kot potrjuje pričja Rajhman — naravnost nazval za izdajalca domovine in na to na opozorilo pričje še dodal, da to desetkrat ponovi, če treba. Iz vsega izhaja, da je Rajhmanova izpovedba v medsebojni logični zvezi in v skladu s stvarnim položajem; ni se izkazalo niti, da bi bil ta svedok kritičnega dne pokusil alkoholne pijače, niti da bi se bil ob času obdolženčevega nastopa nahajal v taki volilni razburjenosti, ki bi mu onemogočala točno zasledovati potek dogodka. Da je pričja Rajhman pravilno razumel inkriminirane besede, dokazuje nadalje okolnost, da je skušal nato spraviti obe prizadele stranki, kar se mu pa ni posrečilo. Da je razbremenilna pričja Pretnar Jakob nezanesljiva, govori tudi okolnost, da je imenovan izpovedal, da ne ve, zakaj je zasebni tožilec kazal roke, oz. kaj se je pred tem govorilo; zatiral je sicer, da je bil v kritičnem času trezen, česar mu pa sodišče glede na Rajhmanovo pričevanje ne more verjeti, potem ko je tudi sam priznal, da je preteklo noč prečul na straži pred lepaki ter zjutraj spil korzaček žganja. Ker je smatrali dokazanim, da je obdolženec zagrešil očitano mu dejanje, ki se kvalificira kot prestopki v smislu § 297/2 k. z., je bilo prizivno zasebnega tožilca ugoditi in razsoditi, kakor v dispozitivu sodbe. Kazen je bilo odmeriti po § 297/2 k. z. z zaporom do 1 leta. Pri odmeri kazni se je upoštevalo kot olajšilno neoporečnost, razburjenost radi volitev, dočim obtežilnih okolnosti ni bilo in je zato z uporabo § 71, t. 5 k. z. odmerjeno kazeno smatrati za primerno obdolženčevi kazenski odgovornosti. Ker je z ozirom na olajšilne okolnosti pričakovati, da se bo obdolženec v bodoče vzdržal izvrševanja kaznivih dejanj, se je z uporabo § 65 k. z. odložila izvršitev kazni za dobo enega leta. Ostali izreki sodbe temelje na cit. zak. določilih. Ljubljana, 21. septembra 1934. L. S. Kralj. Odpravek je točen. Vodja pisarnice: podpis.

Dravograd

Grozna nesreča. Pred dnevi se je zgodila v rafineriji olja, ki je last g. Gola, strahovita nesreča. V tovarni so demontirali več tisoč kilogramov težek kotel, ki je padel na delavca J. Miheliča in ga zmečkal. Izpod kotla so potegnili sicer ponesrečenca še živega, pri prevozu v bolnico v Slovenjgradec pa je podlegel poškodbam.

Sport

Rapid : Svoboda. V nedeljo se vrši na igrišču »Rapida« poudarjena prvenstvena tekma med »Rapidom« in »Svobodo«. Po rezultatih zadnjih tekem obeh klubov sodeč, bo tekma prav gotovo napeta in zanimiva. »Rapid« bo skušal spraviti prve točke pod streho. Pa tudi »Svoboda« je dobro pripravljena, čeprav bo morala napeti vse sile in pokazati vse znanje, da izbiže zase ugoden rezultat. — »Svoboda«! Zaigrajte tako kot v Celju in uspeh ne bo izostal. V prvenstveni predtekmi se srečata rezervi

Književnost

»Neue Deutsche Blätter« o kongresu sovjetskih pisateljev. Lansko leto so začeli izdajati nemški emigranti-pisatelji v Pragi novo mesečno revijo »Neue Deutsche Blätter«, v kateri so zbrali najboljše nemške pisatelje, ki so morali zapustiti Nemčijo po Hitlerjevem nastopu. Revija si je nadela načelo, da je možna danes dobra literatura samo protifašistična. Uredništvo vodijo pisatelji O. M. Grai, W. Herzfelde, Anna Seghers. Septembra je izšla 12. kot zaključna številka prvega letnika, ki je posvečena kongresu sovjetskih pisateljev, ki se je vršil v Moskvi od 17. avgusta do 1. septembra t. l. in je cela številka posvečena novi ruski literaturi. Revijo »N. D. B.« ima v založbi za Jugoslavijo »Avala« in se prodaja po vseh časopisnih kioskih na kolodvorih ter večjih knjigarnah po 15 Din številka. ok.

Razne obleke, plašče, hlače, sportne in smučarske lopiče, pletenine, perilo, klobuke, čepice, nogavice, rokavice, copate itd., iz dobrega blaga in po nizkih cenah domačega izdelka, priporoča v nakup TRGOVINA IN KROJSTVO pri GOGALI na JESENICAH.

Povest o škripajoči harmoniki

Pred tedni je »Slovenec« denunciral mariborske nacionalno-socialistično usmerjene Nemce, češ, da pobirajo prispevke za svoje somišljenike, ki so pribežali sem iz dežele Quadragesimo anno. Pri tem se je objestno zadržal tudi na socialiste, ki da se ne brigajo za bedne trboveljske rudarje. Pojasnilo o tem, v kakšni zvezi naj bi bilo zbiranje darov za avstrijske hitlerjevce z bedo trboveljskih rudarjev, je ostal dolžan. Nismo mu pa hoteli ostati dolžni mi, zato smo mu pomolili pod nos misijonaria Jožeta Kereca, ki je odnesel lani iz Slovenije v popolni tišini več stotisočakov v Vzhodno Indijo. Tudi na vprašanje, po katerem potu je Kerec kljub strogi valutni in devizni zapori uspešno spravil takšen ogromen znesek čez mejo, še nismo dobili odgovora.

Ker torej ni bilo odgovora, smo prijeli »Slovenca« še enkrat v »Delavski Politiki« od 26. septembra t. l. s člankom »O zbirkah za preganjanje — in za pogane.« Šele zdaj je zacvilil kakor cucek, ki mu stopiš na rep; prijeli smo ga namreč tam, kjer je najbolj občutljiv. Povedali smo, da razne katoliške, pod krinko dušnega pastirstva pritrjane akcije niso nič drugega kakor pretkana zasnovana gospodarska podjetja, katerih namen je utrditev politične moči klerikalizma. Pojasnili smo, kako je s takozvanim Petrovim novičem, Katoliško akcijo, svetimi leti, evharističnimi »kongresi«, misijoni itd. O svetih letih smo rekli n. pr.: »O svetih letih« vodi Rim točne računske knjige. Spoznal je, da so redna prereditko. Organiziral je brž izredna. Samo v Rimu se dobi odpustke; doma pod težjimi pogoji. Treba je varovati videz enakopravnosti — da odpustki niso samo za imovitejše. Na to in druge naše ugotovitve se je oglasil s člankom pod naslovom

»Rdečim Führerjem v album.«

Najprej se je spraval nad vse internacionalne, razen na črno. Za spremembo je pustil to pot framason pri miru. V drugi internacionali n. pr. vidi »Slovenec« samo »društvo medsebojne pomoči za iztiskanje delavskih grošev« itd. Seveda, če bi druga internacionala bila črna, bi ji nadel črsten naslov »Krščanska Karitas«. In ker to ni, zato bogasvaru, da bi poleg črne internacionalne še kdo drugi smel »iztiskati« delavske groše. Kjer so groši, tam vsaka druga barva proči, razen črne! Sicer se pa s »Slovencem« ne bomo prerekali, ampak mu bomo dokazali z njegovimi lastnimi besedami, da je »Delavska Politika« imela prav, ko je pisala: »Računi Rima so popolnoma gospodarski, materialistični. Zato in samo zato taka propaganda za misijone.«

Priporočamo torej gospodom, organiziranim v črni internacionali, naj vzamejo v roke »Slovenca« od 4. aprila 1933; v njem bodo našli na 2. strani članek pod naslovom:

»Iz zgodovine svetega leta.«

Da bodo poučeni tudi naši čitatelji, citiramo članek v izvlečku. Takole se začne: »Ob otvoritvi letošnjega sv. leta objavlja berlinska »Germania« z dne 2. t. m. izredno zanimiv pregled zgodovine te častitljive ustanove katoliške cerkve izpod peresa znamenitega cerkvenega zgodovinarja J. J. v. Jacobi-ja, iz katerega povzamemo glavna dejstva.« — V pojasnilo je treba navesti, da je bil dnevnik »Germania« vodilno glasilo bivšega nemškega katoliškega centra, ki ga je pa Hitler zatrl. »Slovenec« ni priobčil celotnega prevoda, nego samo izvleček; iz tega bi se dalo sklepati, da so stvari, ki jih je izpustil, še bolj gorostasne, kakor one, ki jih je navedel in ki jih ponatiskujemo tudi mi spodaj.

O tem, kako je nastalo »sveto leto«, piše »Slovenec«: »Uvedel ga je ob prehodu 13. v 14. stoletje papež Bonifacij, in to na neprestane nujne prošnje rimskega prebivalstva, ki je želelo odpustke, obenem pa

upalo napolniti prazne blaginje;

šele kasneje so sv. leto v spomin na židovsko leto socialne sprave in poravnave imenovali jubilejno leto« itd. Tako je pisal, prosimo, »Slovenec«, da ne bo pomote! Prvo sv. leto je prineslo po »Slovencu« 80.000 zlatih goldinarjev, »s katerimi so oskrbeli cerkvi sv. Petra bronaste zvonove in kupili veliko posestvo, katerega ime Castell Giubileo nosi še danes predzadnja postaja na progi Florenca—Rim.« Tako torej Rimljanom se je zahotelo odpustkov in — denarja, in da so dobili oboje, je papež uvedel sveta leta. Tisti Rimljani seveda niso bili nihče drugi kakor skrahirana rimska aristokracija, ki je lagodno živela od darov, ki so se stekali iz dežel vsega krščanskega sveta. Da ne bo rekel »Slovenec«, da lažemo, mu bomo tudi to dokazali z njegovimi lastnimi besedami. Cerkev sama izkazuje, da je profitirala pri prvem sv. letu 80.000 zlatih gold.; po takratni vrednosti bi se bilo lahko kupilo celo današnjo Ljubljano z Mariborom vred. Poleg oficijelne cerkve so profitirali tudi posamezniki: bankirji, hotelirji, krčmarji, trgovci, kramarji, samostani i. dr. Če so »Slovenčeve« besede resnične — in zakaj bi ne bile? — je sv. leto vpeljavano kot nekaka rimska tujsko-prometna ustanova. Res, »izredno zanimiv začetek te častitljive ustanove katoliške cerkve!« (Dolge prihodnjice.)

Ne bojte se zime!

Dobro oblečen človek je zaščiten proti mrazu. Naše nizke cene omogočajo vsakomur, da se dobro obleče.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNE.

TIVAR-obleke

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.